

**KUNNANHALLITUKSEN VASTINE 2025 ARVIOINTIKERTOMUKSEN HAVAINTOIHIN JA HAVAINTOJEN AIHEUTTAMAT TOIMENPITEET**

Tarkastuslautakunnan laatimassa valtuuston käsittelemässä vuoden 2025 arviointikertomuksessa on esitetty seuraavat *havainnot*, joihin kunnanhallituksen on tarpeen antaa vastineensa ja raportoida valtuustolle havaintojen aiheuttamista toimenpiteistä.

| KUNTASTRATEGIA                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Kunnanhallituksen vastine:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Havainnoista aiheutuneet toimenpiteet:                                                                                                                 |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <i>Vuonna 2024 voimaan tulleen strategian painopisteitä ovat talouden tervehdyttäminen, toimivat palvelut ja elinvoimainen Virolahti. Lautakunta toteaa, että strategian rakenne tulisi päivittää vastaamaan tätä aikaa. Pienenevien ikäluokkien myötä ja kunnan asukasluvun laskiessa on kunnan toimintaympäristö varsin haastava eikä tilanne todennäköisesti ole muuttumassa.</i> | Kunnan viranhaltijat, kunnanhallitus ja valtuutetut ovat keväällä 2026 käynnistäneet kuntastrategian päivitysprosessin. Työ aloitettiin arviointimenettelyn päättymisen jälkeen ja strategia on tarkoitus hyväksyä valtuustossa ennen vuoden 2027 talousarviokäsittelyä. Vuoden 2027 talousarvion laadinnassa huomioidaan haastava toimintaympäristö ja päivitetty strategia sekä näiden pohjalta johdetut tavoitteet ja mittarit. | Toimenpiteet on käynnistetty ennen arviointikertomuksen laatimista, joten havainto ei kunnanhallituksen näkemyksen mukaan aiheuta muita toimenpiteitä. |

| KUNNAN TALOUS                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Kunnanhallituksen vastine:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Havainnoista aiheutuneet toimenpiteet:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><i>Virolahden kunnan tilinpäätös on alijäämäinen vuonna 2025, alijäämäinen tulos on arvioitua pienempi. Lautakunta on tyytyväinen, että kunta haki ja sai harkinnanvaraista valtionosuutta ja että lyhytaikainen lainamäärä väheni vuonna 2025. Kunnan taloustilanne on edelleen huolestuttava ja talouden kehitystä tulee seurata tarkasti. Suhteellinen velkaantuneisuusprosentti kasvoi vuonna 2025 ja kassan riittävyys laski vuoteen 2024 verrattuna. Vuosikatteen ja poistojen suhdetta kuvaa tunnusluku vuosikateprosentteina poistoista. Jos tunnusluku on vähintään 100, on kunnan talous tasapainossa. Kunnan tunnusluku vuosikateprosentteina poistoista vuonna 2025 on 85 ja parantunut vuodesta 2024. Lautakunta toteaa, että kehityssuunta on oikea.</i></p> | <p>Kunnanhallitus toteaa, että tarkastuslautakunnan havainnot ovat oikeita ja kunnanhallitus seuraa talouden kehitystä säännöllisesti mm. talousarvion 2026 täytäntöönpano-ohjeeseen kirjattuja periaatteita noudattaen. Olennaisista poikkeamista suhteessa hyväksyttyyn talousarvioon kunnanhallitus raportoi tarvittaessa myös valtuustolle.</p> <p>Vuoden 2025 aikana käyttöön otettu Accuna raportointijärjestelmä on mahdollistanut aiempaa ketterämmän talouden reaaliaikaisen seurannan tarvittaessa kustannuspaikkatasolla.</p> | <p>Erityisesti kuntakonsernin näkökulmasta toiminnan ja talouden seurantaa tulee edelleen tehostaa. Konserniyhtiöitä raportoinnin osalta ohjaa jo mm. kunnanhallituksen hyväksymä talousarvion täytäntöönpano-ohje, valtuuston vuonna 2024 hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet sekä kunnanhallituksen hyväksymä edellistä täydentävä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohje, ja valtuuston vuonna 2026 hyväksymät Virolahden kunnan ja kuntakonsernin rahoitus- ja sijoitustoiminnan perusteet. Päivitettävään konserniohjeeseen voi olla tarpeen selvyyden vuoksi liittää edellä lueteltujen asiakirjojen ja kuntastrategian pohjalta laadittu raportointipohja tytäryhteisöjen talouden seurantaa varten.</p> |

Kunnanhallitus 24.8.2026

| <b>TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Kunnanhallituksen vastine:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Havainnoista aiheutuneet toimenpiteet:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><i>Tarkastuslautakunta on tyytyväinen, että talousarvio on toteutunut pitkälti arvioidun mukaisesti. Suurin tulosaluekohtainen ylitys on tekniset ja ympäristöpalveluiden kuntatekniikan tulosalueella, vesimaksutuotot ja puun myynti eivät toteutuneet arvioidun mukaan. Kuntalaki korostaa tavoitteilla ohjaamista ja johtamista. Kehittämistyötä tavoitteiden asettamisen suhteen on edelleen jatkettava.</i></p>                                                                                                          | <p>Kunnanhallitus toteaa, että tarkastuslautakunnan havainnot ovat oikeita ja kunnanhallitus seuraa toimintaa ja talouden kehitystä säännöllisesti.</p> <p>Toimialajohto raportoi kunnanhallitukselle olennaiset toimintaan ja talouteen vaikuttavat asiat vähintään neljännesvuosittain.</p>                                                                                                                                                             | <p>Sitovuustasoja ja tavoiteasetantaa tarkastetaan edelleen vuoden 2027 talousarvion laadinnan yhteydessä.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <p><b>Yleishallinto</b></p> <p><i>Lautakunta toteaa, että kunnan internetsivujen päivitys kunnassa järjestettävien tapahtumien osalta tulisi pitää ajan tasalla ja päivittää säännöllisesti tunnettavuuden lisäämiseksi. Lautakunta pitää tärkeänä, että matkailua ja tapahtumia markkinoidaan internetsivuilla sekä sosiaalisessa mediassa. Vuosi 2025 oli henkilöstölle aiempien vuosien tapaan kuormittava kunnassa tapahtuneiden henkilöstömuutosten johdosta. Lautakunta tiedustelee, miten henkilöstön jaksamisesta</i></p> | <p>Kunnanhallitus toteaa, että yleishallintopalveluiden henkilöstöresurssia on rajoittanut osin toimialalla tapahtuneet henkilöstövaihdokset ja näistä johtuvat pitkähköt sijaistustarpeet.</p> <p>Henkilöstö nähdään edelleen keskeisenä voimavarana ja henkilöstön jaksamisesta huolehtiminen on toimivan johdon ja kaikkien esihenkilöiden tärkeimpiä tehtäviä. Toimivat työterveyshuollon palvelut tukevat organisaatiota omalla osaamisellaan ja</p> | <p>Kunnan viestintäsuunnitelmaa on tarkoitus päivittää ja tässä yhteydessä huomioidaan myös matkailun ja tapahtumien markkinoinnin kehittämisen edellyttämät toimenpiteet.</p> <p>Henkilöstöresurssien riittävyttä suhteessa päivitetyn strategian myötä asetettaviin tavoitteisiin on tarpeen arvioida kriittisesti talousarvioon liitettävän henkilöstösuunnitelman laadinnan yhteydessä.</p> |

Kunnanhallitus 24.8.2026

|                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <i>huolehditaan jatkossa? Henkilöstö ansaitsee kiitosta jaksamisesta sekä hyvin tehdystä työstä, palvelut ovat toimineet hyvin muutoksista huolimatta.</i>                                                                                 | toteutetut työhyvinvointikyselyt antavat arvokasta tietoa henkilöstön hyvinvoinnista.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Henkilöstö nähdään edelleen keskeisenä voimavarana ja kunnanhallitus sekä sen alaisuudessa toimiva henkilöstöjaosto huomioivat tarkastuslautakunnan havainnot suunnitellessaan vuoden 2027 talousarvioon määriteltäviä taloudellisia ja toiminnallisia tavoitteita.                                                                                                                                                               |
| <b>Sivistys ja hyvinvointi</b><br><br><i>Lautakunta on tyytyväinen opetuksen tasoon ja että lukio on kärkitasoa valtakunnallisessa vertailussa.</i>                                                                                        | Vuonna 2025 tehty palveluverkkopäätös ja sen täytäntöönpanoon liittyvät valmistelevat toimenpiteet ovat olleet kuormittavia koko toimialan henkilöstölle, johtaville viranhaltijoille sekä päättäjille. Kunnanhallitus toteaa, että tarkastuslautakunnan havainnot ovat oikeita ja kunnanhallitus on myös tyytyväinen toimialalle asetettujen sekä toiminnallisten että taloudellisten tavoitteiden saavuttamiseen. | Palveluverkkopäätös perustui palveluverkkoselvitykseen, joka sisältää myös kasvatuksen ja opetuksen kehittämissuunnitelman. Kehittämissuunnitelman kolme kohdetta ovat 1) toimintakulttuuriin liittyvät muutokset, 2) koulujen työrauhan edistäminen ja 3) oppimisympäristön kehittäminen.<br><br>Pedagoginen kehittäminen koulujen ja päiväkotien yhdistyessä kohdistuu näihin tavoitteisiin. Työ on aloitettu ja se jatkuu yhä. |
| <b>Tekniset ja ympäristöpalvelut</b><br><br><i>Lautakunta on tyytyväinen, että talousarvioylytysiin johtaneet syyt on esitetty talousarvion toteumassa. Taloudellisten tavoitteiden seuranta tulee jatkaa ja pyrkiä parantamaan, jotta</i> | Kunnanhallitus toteaa, että tarkastuslautakunnan havainnot ovat oikeita ja kunnanhallitus seuraa toimintaa ja talouden kehitystä säännöllisesti.                                                                                                                                                                                                                                                                    | Tavoiteasetantaa tarkastetaan edelleen vuoden 2027 talousarvion laadinnan yhteydessä.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |

Kunnanhallitus 24.8.2026

|                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <i>toimintatuotot ja -kulut pysyvät tavoitetasolla.</i>                                                                                                                                                            | Toimialajohto raportoi kunnanhallitukselle olennaiset toimintaan ja talouteen vaikuttavat asiat vähintään neljännesvuosittain. Suurimpana syynä talousarvion ylitykseen on puun myyntituottojen jääminen asetetusta tavoitteesta. Metsien myynti toteutui kaksinkertaisena arvioituun puun myyntituottoon verrattuna, mutta metsän myyntituotot on kirjattu kirjanpidossa eri tilille. |                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>Investoinnit ja hankinnat</b><br><br><i>Investointitaso pysyi vuoden 2024 tapaan alhaisena. Lautakunta on huolissaan, että kunnalle kertyy siirrettyjä investointeja sekä korjausvelkaa tuleville vuosille.</i> | Kunnan taloudellisesta tilanteesta johtuen ei-välttämättömien investointien toteutusta on tietoisesti siirretty tuleville vuosille.                                                                                                                                                                                                                                                    | Vuonna 2026 toteutettujen suunnitelmien, Kiinteistöstrategiaan perustuva kunnan omistamien kiinteistöjen pitkän tähtäimen (10 vuoden) kunnossapito- ja huolto-ohjelma (PTS) sekä kunnan suurimpien kiinteistöjen lämmitystapaselvitys, pohjalta päätetään tulevien vuosien investoinneista. |

Kunnanhallitus 24.8.2026

| <b>KUNTAKONSERNILLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Kunnanhallituksen vastine:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Havainnoista aiheutuneet toimenpiteet:                                                                                                                                                                                                            |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><i>Lautakunta on tyytyväinen, että tasapainotustoimenpiteitä tehtiin jo ennen arviointimenettelyn aloittamista. Vuokratotaloyhtiössä kannustettiin asukkaita muuttamaan purettavista kohteista käytettävissä oleviin kiinteistöihin ja muuttaneet asukkaat saivat vuokrahyvityksiä. Tehdyillä toimenpiteillä saatiin kustannussääntöjä kiinteistöjen ylläpitokuluista. Lautakunta pitää tehtyjä toimenpiteitä oikeina. Toteutetut asuntokampanjat vaikuttivat positiivisesti asuntojen käyttöasteeseen ja lautakunta pitää tärkeänä, että kampanjoita järjestetään myös jatkossa. Lautakunta toteaa, että konserniyhtiöille ei ole asetettu tavoitteita talousarviossa. Tilinpäätöksessä tulee myös esittää tavoitteiden toteuma. Lautakunta tiedustelee, miksi konserniyhtiöille ei ole asetettu tavoitteita talousarviossa?</i></p> | <p>Kunnanhallitus pitää lautakunnan tapaan tehtyjä tasapainotamistoimenpiteitä oikeina. Kunnanhallitus on valtuuttanut viranhaltijat valmistelemaan ja toteuttamaan vastaavia asuntokampanjoita myös jatkossa.</p> <p>Kunnanhallitus yhtyy tarkastuslautakunnan näkemykseen siitä, että konserniyhtiöille ei ole asetettu yksilöityjä taloudellisia ja toiminnallisia tavoitteita talousarviossa. Kunnanhallitus on yhdessä kunnanjohtajan kanssa kuitenkin antanut konserniohjausta kuntakonsernin kannalta kriittisten suunnitelmien ja toimenpiteiden käynnistämiseksi ja läpiviemiseksi, vaikka konserniohje on yhä päivittämättä. Lisäksi vuonna 2024 hyväksytyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet ja toimintaohjeet on ulotettu koskemaan myös konserniyhtiöitä. Niin ikään valtuuston keväällä 2026 hyväksymät Virolahden kunnan ja kuntakonsernin sijoitus- ja rahoitustoiminnan perusteet on ulotettu ohjaamaan myös konserniyhtiöiden toimintaa.</p> | <p>Konserniyhtiöille asetetaan yksilöidympiä tavoitteita vuodelle 2027 valmisteltavassa talousarviossa ja konserniyhtiöiden raportointia muutoinkin kehitetään vuoden 2027 aikana.</p> <p>Kunnan konserniohje päivitetään vuoden 2026 aikana.</p> |